

ΚΕΝΤΡΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΝΟΜΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ

2018-2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προλογικά

Πέτρος Στάγκος,

Πρόεδρος ΔΣ ΚΕΝοΠ, σ. 1-2

Ποιοι Είμαστε, σ. 3

Διοικητικό Συμβούλιο, σ. 4

**Το ΚΕΝοΠ στον δημόσιο
διάλογο, σ. 5-15**

Scripta Manent, σ. 16-25

Μελλοντικές Δράσεις, σ. 26-28

Στην κρίση των αναγνωστών αυτού του εντύπου, καταθέτω, και εκ μέρους όλης της διοικητικής ομάδας του ΚΕΝΟΠ, τα πεπραγμένα του Κέντρου σ' αυτή την πρώτη πενταετία της ύπαρξής του, κάποιες βραχυπρόθεσμες μελλοντικές δραστηριότητές του και, μέσα από ετούτες τις γραμμές, μερικές σύντομες σκέψεις για την ουσία των πραγμάτων με τα οποία καταγίνεται το Κέντρο αυτό του ΑΠΘ.

Η Σύγκλητος του ΑΠΘ ίδρυσε το «Κέντρο για τον Ευρωπαϊκό Νομικό Πολιτισμό», με στόχο να ενημερώσει τους πολίτες και να καλλιεργήσει τη συμμετοχή τους στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι μέσω της ταύτισής τους με κοινές αξίες, κανόνες και θεσμούς. Όπως αναφέρεται και στο κείμενο που ακολουθεί με την πιο «θεσμική» παρουσίαση του ΚΕΝΟΠ, βάσει του καταστατικού του, οι δραστηριότητές του μπορούν να εκταθούν σε πλειάδα και πολλαπλότητα πεδίων, όπως πλείονες και πολλαπλές είναι -βάσει του καταστατικού πάντα- οι πηγές απ' όπου θα μπορούσαν να αντληθούν οι απαραίτητοι πόροι. Οι δραστηριότητες που άσκησε στην πρώτη του πενταετία το ΚΕΝΟΠ, ήταν το αποτέλεσμα μιας συνεχούς προσπάθειας των ανθρώπων του να εντοπίζουν πηγές μιας ούτως ή άλλως συγκρατημένης χρηματοδότησης, προσπάθειας που έβαινε παράλληλα με τη διαρκή έγνοιά τους να κάνουν χρηστή και αποδοτική χρήση των πόρων που συνέλεξαν.

Αιχμή του δόρατος των δραστηριοτήτων του ΚΕΝΟΠ είναι η ετήσια διοργάνωση ενός «Φόρουμ Θεμελιωδών Δικαιωμάτων», ενός βήματος δημόσιου διαλόγου, βασισμένου πάνω σε επιμέρους κάθε φορά πτυχή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως του κέντρου βάρους του κράτους δικαίου που ενσαρκώνει σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση με τους πολιτικούς και, ευρύτερα, τους αποφασιστικούς θεσμούς της. Η επιλογή από το ΚΕΝΟΠ αυτού του προτάγματος στις δημόσιες δραστηριότητες του και στον στόχο του να εξοικειώσει το πολιτικό κοινό με τις ευρωπαϊκές αξίες, οφείλεται στην παραδοχή ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα, η «γλώσσα» και η νομικο-πολιτική ιδεολογία που εκφράζουν, είναι η μόνη αξεπέραστη απάντηση στην κρίση που διαπερνά το φιλελεύθερο δημοκρατικό πολίτευμα, ακόμη και στην κοιτίδα του, την Ευρώπη. Οι πάσης φύσεως αυταρχισμοί βρίσκονται σήμερα σε άνοδο και караδοκούν να νεμηθούν την πολιτική εξουσία, όχι επειδή το καθεστώς -το εθνικό και το ευρωπαϊκό- των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει αποτύχει -κάθε άλλο μάλιστα!-, αλλά επειδή η δυναμική της εξουσίας καταπνίγει τις οικονομικές ευκαιρίες και αποκλείει τις εναλλακτικές πολιτικές, επιτρέποντας στους αυταρχικούς ηγέτες να αψηφούν τους δημοκρατικούς κανόνες. Η παράνομη στρατιωτική εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και οι μαζικές θηριωδίες που εξαπολύθηκαν στο ουκρανικό έδαφος μας υπενθυμίζουν, διαρκώς, ότι τα δικαιώματα του ανθρώπου και η νομική τους υπόσταση εξακολουθούν να έχουν απόλυτη σημασία και αξία.

Ερευνητικά προγράμματα, πρόγραμμα δια βίου μάθησης, σεμινάρια και διαλέξεις είναι τα λοιπά μέσα που επιστρατεύουν οι άνθρωποι του ΚΕΝΟΠ για να συμβάλλουν στην εμπέδωση και την εδραίωση, από τους νοήμονες Έλληνες πολίτες, της ενεργούς και ουσιαστικής συμμετοχής της χώρας μας στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι. Μέσω αυτών των δράσεων, το μήνυμα που εκπέμπεται είναι ότι η «Ευρώπη» είναι ο βασικός προωθητικός παράγοντας για τον εκσυγχρονισμό της Ελλάδας, αλλά και μια ιεραρχία κρατών και εθνικών οικονομιών. Οφείλω να πω ότι η χρεοκοπημένη Ελλάδα της περασμένης δεκαετίας, «έμεινε (μεν) Ευρώπη», αλλά όπως ένας πολύ εμπνευσμένος Έλληνας ευρωπαϊστής, ο καθηγητής Γιάννης Βούλγαρης, είπε, στριμώχτηκε σε μια θέση κοντά στον πάτο του μπουκαλιού. Τελείως, μα τελείως (!) συμπτωματικά με την έναρξη της λειτουργίας του ΚΕΝΟΠ, η Ελλάδα άρχισε να ανεβαίνει στην ιεραρχία των ευρωπαϊκών εθνών, αυτή όμως η άνοδος δεν πρέπει να ανακοπεί εξαιτίας των γνωστών παθογενειών του πολιτικού και κομματικού της συστήματος. Τούτο είναι ευθύνη των πολιτικών δυνάμεων, αλλά και των ίδιων των πολιτών που τις ενσαρκώνουν με την ψήφο τους και τους άλλους τρόπους πολιτικής συμμετοχής. Πολλώ δε μάλλον που στις μέρες της πολυκρίσης που βιώνουμε, η Ευρώπη -και η Δύση ευρύτερα- αναμορφώνεται, προσφέροντας νέες ευκαιρίες στη χώρα μας στο πεδίο της γεωπολιτικής και της οικονομίας. Όλοι και όλες όσοι/ες στρατευόμαστε στο ΚΕΝΟΠ θεωρούμε ότι το ευρωπαϊκό-ενωσιακό πλαίσιο θα συνεχίσει να λειτουργεί προωθητικά για την εμβάθυνση του κράτους δικαίου και τον εμπλουτισμό των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και ελευθεριών στον τόπο μας. Η Ελλάδα δεν υστερεί πλέον σ' αυτά τα πεδία αισθητά. Αντίθετα, ανησυχούμε περισσότερο για το αν είμαστε ικανοί να αξιοποιήσουμε τις ευκαιρίες που προσφέρει η αναδιάταξη της Ευρώπης ως προς τη γεωπολιτική ασφάλεια της Ελλάδας και την παραγωγική της ανασυγκρότηση, ως προς την εθνική μας οικονομία, η οποία καλείται να πάρει μέρος ενεργά στη νέα πράσινη βιομηχανική και ενεργειακή πολιτική της Ένωσης και στην εξελισσόμενη αναδιάρθρωση των παραγωγικών αλυσίδων και των τεχνολογιών της ψηφιακής εποχής που επιχειρεί η Ευρώπη.

Η θητεία των σημερινών μελών του ΔΣ του ΚΕΝΟΠ λήγει σε λίγους μήνες. Το νέο ΔΣ που θα οριστεί από τη Σύγκλητο του ΑΠΘ είναι βέβαιο ότι θα ανανεώσει τη δυναμική και τον δυναμισμό του Κέντρου στην υπηρεσία του σκοπού για τον οποίο ιδρύθηκε. Η απερχόμενη διοικητική ομάδα εργάστηκε ευσυνείδητα για να ευνοήσει μια ουσιαστική ένταξη της Ελλάδας στην καρδιά (και όχι μόνο στον περίφημο «σκληρό πυρήνα», στην ευρωζώνη) της Ένωσης. Είναι σίγουρο ότι το ίδιο θα κάνει και η επόμενη. Όπως είχα γράψει πριν από δέκα περίπου χρόνια (στην αθηναϊκή επιθεώρηση "Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική", τ. 31) για την ουσιαστική συμμετοχή μας στα ευρωπαϊκά πράγματα, έχει πολύ μεγάλη σημασία ο ευρωπαϊσμός μας να εξακολουθεί να κινείται στο έδαφος που έχει σπείρει ο ακρογωνιαίος λίθος του κοινωνικού οράματος του πολιτικού φιλελευθερισμού, που στηρίζεται στην «εντιμότητα» (στην ελεύθερη αγορά) και την «αρετή» (στην κοινωνία πολιτών).

Πέτρος Στάγκος,
Πρόεδρος του Δ.Σ. του ΚΕΝΟΠ

Θεσσαλονίκη, Αύγουστος 2023

ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ

Το Κέντρο για τον Ευρωπαϊκό Νομικό Πολιτισμό (ΚΕΝΟΠ) ιδρύθηκε στις 29 Αυγούστου 2018. Αποτελεί μονάδα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), ελεγχόμενη από τη Σύγκλητο. Είναι συνδεδεμένο λειτουργικά με τη Νομική Σχολή του ΑΠΘ και στεγάζεται σε χώρο που του έχει αυτή παραχωρήσει. Διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο και επικουρείται, σε ό,τι αφορά την επιστημονική και λοιπή δράση του, από πολυμελές, διεπιστημονικά συγκροτημένο, Επιστημονικό Συμβούλιο. Είναι κατά βάση αυτοχρηματοδοτούμενο, αντλώντας πόρους από ερευνητικά προγράμματα, ευρωπαϊκά ή άλλα, από επιχορηγήσεις, από την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών αξιολόγησης, από τις πωλήσεις δημοσιευμάτων έντυπης ή ψηφιακής μορφής και από δίδακτρα στο πλαίσιο οργάνωσης προγραμμάτων δια βίου μάθησης ή εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών σεμιναρίων.

Στα ερευνητικά αντικείμενα του ΚΕΝΟΠ ανήκουν, μεταξύ άλλων:

- 1) Η έρευνα για ζητήματα που άπτονται του κοινού ευρωπαϊκού νομικού πολιτισμού, με απώτερο στόχο την ανάδειξη των κοινών αξιών των ευρωπαϊκών λαών, που αποτελούν και τα θεμέλια του ενωσιακού δικαίου και της ΕΕ.
- 2) Η διεξαγωγή εμπειρικών ερευνών, καθώς και η σύνταξη δικαιοσυγκριτικών μελετών, που αφορούν σε ζητήματα σχετικά με την ανάληψη νομοθετικών πρωτοβουλιών από την ΕΕ, με απώτερο στόχο τη διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση του ενωσιακού δικαίου και την αύξηση της εγγύτητας και της φιλικότητάς του προς τον πολίτη.
- 3) Η εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων για την κατάρτιση μελετών, την οργάνωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και την παροχή εμπειρογνωμοσύνης.
- 4) Η ίδρυση «Δικτύου Νομικών Σχολών της Ευρώπης για τον Ευρωπαϊκό Νομικό Πολιτισμό». Το Κέντρο θα προσδώσει έτσι προστιθέμενη αξία στις δράσεις του για την προώθησή τους.
- 5) Η διεπιστημονική και διεθνική συγκριτική έρευνα του ενωσιακού δικαίου και του ευρωπαϊκού νομικού πολιτισμού έναντι άλλων δικαίων και άλλων νομικών πολιτισμών.

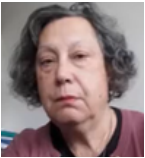
Η συμμετοχή στο ευρωπαϊκό γίνεσθαι σημαίνει συμπόρευση, βιοτική και πολιτική, με του άλλους, με τους πολίτες των άλλων ευρωπαϊκών και όχι μόνο χωρών, κάτω από μία κοινή σκέπη, με την κοινή αυτή πορεία να ζωογονείται από κοινές παναθρώπινες αξίες

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΑΓΚΟΣ

Πρόεδρος
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής, ΑΠΘ

ΕΥΓΕΝΙΑ ΣΑΧΠΕΚΙΔΟΥ

Αντιπρόεδρος
Ομότιμη Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής, ΑΠΘ

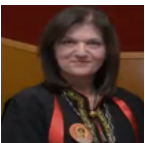
ΛΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Γραμματέας
Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής, ΑΠΘ

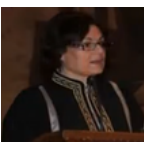
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ταμίας
Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΣΥΜΕΩΝΙΔΟΥ - ΚΑΣΤΑΝΙΔΟΥ

Μέλος
Καθηγήτρια και πρώην Κοσμήτορας της Νομικής Σχολής, ΑΠΘ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΟΙΛΙΑΡΗ

Μέλος
Ομότιμη Καθηγήτρια του Τμήματος Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, ΑΠΘ

ΑΡΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Μέλος
Καθηγητής του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ

Το ΚΕΝΟΠ στον δημόσιο διάλογο

Ημερίδα: The EU enlargement to the Western Balkans

10 Μαΐου 2023

Η ημερίδα, που συνδιοργάνωσε το ΚΕΝΟΠ με τις Έδρες Jean Monnet «*Τα θεμέλια της ευρωπαϊκής ενσωμάτωσης - δημοκρατία, θεσμοί και πολιτικές*», του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ και «*Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Δίκαιο και Πολιτισμός*» της Νομικής Σχολής είχε ως στόχο να παρουσιάσει στο ελληνικό κοινό αφενός τις προσδοκίες που εκδηλώνονται στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων αναφορικά με τον εξευρωπαϊσμό των κοινωνιών και των οικονομιών τους μέσω της ένταξής τους στις δομές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αφετέρου να διερευνήσει τις αναγκαιότητες και τους καταναγκασμούς που εκπορεύονται από, και ασκούνται μέσα στην ίδια, την Ένωση σχετικά με την προσεχή της διεύρυνση.

Η αρχική συνεδρία αποτύπωσε την πρώτη θεματική του συνεδρίου, με τη συμμετοχή ομιλητών από τη Βόρεια Μακεδονία, τη Σερβία, την Αλβανία και το Κοσοβο (πολιτικοί, κυβερνητικά στελέχη και διπλωμάτες που εμπλέκονται στις ενταξιακές συζητήσεις) οι οποίοι ανέδειξαν τις δυσκολίες της διαπραγμάτευσης, τις προσδοκίες των λαών και τις προκλήσεις για τις βαλκανικές κοινωνίες. Το δεύτερο μέρος της ημερίδας περιέλαβε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης με θέμα: “The Western Balkans accession – Challenges and opportunities for the EU and the Balkans”. Συμπληρώνοντας σφαιρικά τη θεματική του επιστημονικού συνεδρίου, στη συζήτηση συμμετείχαν η κ. Άννα Βεζύρογλου, Αναπληρώτρια Επικεφαλής Μονάδας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG NEAR), ο κ. Γ. Ανδρέου, Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και ο Καθηγητής κ. Γ. Παπαγεωργίου.

Την ίδια ημέρα το ΚΕΝΟΠ συμμετείχε και σε δεύτερη ημερίδα (στα αγγλικά) που εξέταζε ειδικότερα τις ελληνοαλβανικές σχέσεις, με τίτλο: “Greek – Albanian relations in the context of the EU enlargement to the Western Balkans.”

4ο Φόρουμ Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: Νέοι και Ευρώπη. Μια αμφίδρομη σχέση

10-11 Νοεμβρίου 2022

Το 2022 ήταν το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας, ένα έτος που ανέδειξε τη σημασία της ευρωπαϊκής νεολαίας για την οικοδόμηση ενός καλύτερου μέλλοντος. Το ΚΕΝΟΠ και οι φορείς που συνδιοργάνωσαν αυτό το Φόρουμ θέλησαν να δώσουν την ευκαιρία σε φοιτήτριες και φοιτητές καθώς και απόφοιτες / αποφοίτους του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης να εκφράσουν τη γνώμη τους για τη μέχρι τώρα συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη βελτίωση των όρων της ζωής τους, αλλά και να διατυπώσουν την κριτική τους και τις προτάσεις τους για το μέλλον, προκειμένου να γίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση μια πραγματική πολιτική ένωση ισότητας, αλληλεγγύης και ίσων ευκαιριών για όλους και όλες και να καταστεί ένα ασφαλές περιβάλλον, όπου θα μπορέσουν να κάνουν πράξη τα όνειρά τους.

Ημερίδα: Η ευρωπαϊκή ενοποίηση μέσα από τα εθνικά κοινοβούλια: η ελληνική εμπειρία

09 Μαΐου 2022

Η ημερίδα είχε δύο στόχους;

- Αφενός, να παρουσιάσει τα ευρήματα της έρευνας που διεξήγαγε για το ΚΕΝΟΠ και το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διεθνείς και ευρωπαϊκές νομικές σπουδές» της Νομικής Σχολής η κ. Έλλη Τσιτσιπά με τίτλο «**Η κοινοβουλευτικοποίηση της διακυβέρνησης της ΕΕ – Προκλήσεις για τα εθνικά κοινοβούλια και την ελληνική Βουλή, ειδικότερα**».
- Αφετέρου να διερευνήσει την εμπλοκή της Βουλής των Ελλήνων στη διαδικασία προνομοθετικής διαβούλευσης που προβλέπει η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και να εξετάσει τον ρόλο της στο γενικότερο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ εθνικών κοινοβουλίων της Ε.Ε. αλλά και μεταξύ εθνικών και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η Ευρωπαϊκή ενοποίηση μέσα από τα εθνικά κοινοβούλια: Η Ελληνική εμπειρία

Σε ό τι αφορά τον πρώτο στόχο, η μελέτη, που διεξήχθη το 2021, περιλαμβάνει μια χαρτογράφηση των υφιστάμενων πρακτικών σχετικά με τη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στα ενωσιακά δρώμενα, με σκοπό τον εντοπισμό καλών πρακτικών και πιθανών προκλήσεων, καθώς και τη σύγκρισή τους με τα αντίστοιχα δεδομένα που αφορούν τη Βουλή των Ελλήνων. Αντικείμενο της μελέτης αποτέλεσε ειδικότερα ο τρόπος με τον οποίο τα εθνικά κοινοβούλια ενεργούν στο πλαίσιο της Ένωσης και αξιοποιούν τους ρόλους που τους αποδίδονται από τις Συνθήκες. Ειδικά σε σχέση με την αξιολόγηση της ελληνικής πραγματικότητας και των πρακτικών που εφαρμόζει η Βουλή των Ελλήνων κατά την εμπλοκή της στις υποθέσεις της Ένωσης, πέραν της καταγραφής του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου σε θεωρητικό επίπεδο, η μελέτη περιλαμβάνει την ανάλυση των απαντήσεων ενός ερωτηματολογίου που στάλθηκε προς τα μέλη της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων. Η έρευνα περιλαμβάνει και βασικά πορίσματα και προτάσεις. Το πλήρες κείμενο της είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του ΚΕΝΟΠ μέσω του συνδέσμου: <https://celc.web.auth.gr/η-κοινοβουλευτικοποίηση-της-διακυβέ/>

Στο δεύτερο τμήμα της ημερίδας, τα μέλη της Βουλής των Ελλήνων, κκ. Τάσος Χατζηβασιλείου (ΝΔ), Γιώργος Κατρούγκαλος (ΣΥΡΙΖΑ) και κα. Χαρά Κεφαλίδου (ΠΑΣΟΚ), συζήτησαν τα θέματα που ανακύπτουν σε ό, τι αφορά την συμμετοχή, τυπική και ουσιαστική, της Βουλής των Ελλήνων στην διαδικασία που προβλέπει η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Παράλληλα, ανέλυσαν τις δυνατότητες που διαθέτει η Βουλή, ειδικότερα δε η Διαρκής Επιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, για να βελτιώσει την παρακολούθηση της επικουρικότητας. Ταυτόχρονα διερεύνησαν τρόπους για την ουσιαστικότερη συμμετοχή της Βουλής στην ευρωπαϊκή νομοθετική και προνομοθετική δραστηριότητα και την ενίσχυση της εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθετικής ώσμωσης.

3ο Φόρουμ Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: Τα δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρία, σε νομική και κοινωνική συζήτηση

25-26 Νοεμβρίου 2021

Το 3ο Φόρουμ ήταν αφιερωμένο στα δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρία. Σκοπός της διήμερης δημόσιας εκδήλωσης ήταν να θέσει σε δημόσια συζήτηση την κατάσταση των ανθρώπων με αναπηρία μέσα στην κοινωνία και στο νομικό εποικοδόμημα. Η ζωή και η τύχη των πολιτών βρίσκεται στα χέρια τους και αναζητούν, πάντα πειστικά και τεκμηριωμένα, συχνά όμως εναγώνια, τη στήριξη της κοινότητας και της Πολιτείας. Η δημόσια συζήτηση που οργανώθηκε κατά το διήμερο αυτό απασχολούσε να αναδείξει το σύμπαν των ανθρώπων με αναπηρία ως μια δυναμική κατάσταση, ικανή να εξαλείψει τις αστάθειες, τις ασυμμετρίες, τις δομές και τις συμπεριφορές που παράγουν ανισότητα και αποκλεισμό. Την εκδήλωση προλόγισε ο τότε Υπουργός Επικρατείας, κ. Γ. Γεραπετρίτης.

2ο Φόρουμ Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: Έμφυλες Ανισότητες και Δικαιώματα των Γυναικών στη σημερινή Ελλάδα

03-04 Δεκεμβρίου 2020

Το 2ο Φόρουμ με θέμα τις έμφυλες ανισότητες και τα δικαιώματα των γυναικών στη σημερινή Ελλάδα πραγματοποιήθηκε υπό τις συνθήκες της πανδημίας και τελέστηκε εξ ολοκλήρου διαδικτυακά. Κάτω από την κεντρική προβληματική του, συγκεντρώθηκαν, ανέπτυξαν τις εισηγήσεις τους και συμμετείχαν σε διαρκή διάλογο μεταξύ τους και με το κοινό νομικοί, πολιτικοί επιστήμονες, μέλη της κοινωνίας πολιτών, κοινωνιολόγοι, γλωσσολόγοι και παιδαγωγοί. Τα δικαιώματα των γυναικών αναλύθηκαν όχι ως εργαλεία άσκησης δημοσιότητας και πολιτικής, αλλά ως έμβολα χειραφέτησης του ανθρώπου μέσω του δικαίου και του ορθού λόγου. Στην έμφυλη βία και σε όλες τις μορφές της δεν μπορεί να υπάρξει η παραμικρή ανοχή, και το ξερίζωμά της είναι ζήτημα ακμής του πολιτικού και νομικού πολιτισμού μας. Την εκδήλωση προλόγισε η Γενική Γραμματέας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, κα. Μ. Συρεγγέλα, καθώς και ο πρόεδρος του ΑΠΘ, καθηγητής Ν. Παπαϊωάννου.

Το Φόρουμ Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: Προστασία Παιδιών και Εφήβων με έμφαση στα παιδιά σε κίνδυνο

03-04 Δεκεμβρίου 2020

Το 1ο Φόρουμ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου ήταν αφιερωμένο στα δικαιώματα των παιδιών. Επί δυο μέρες, τον Νοέμβριο 2019, στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου της Θεσσαλονίκης πάνω από 30 εισηγητές, παρεμβαίνοντες και πρόεδροι των συνεδριών καθήλωσαν αλλήλους και το πυκνό ακροατήριο στην καταύγαση της ευαλωτότητας του παιδιού στη σημερινή Ελλάδα και την Ευρώπη. Οι ομιλίες, οι παρεμβάσεις και ο διάλογος φώτισαν άπλετα τις προσβολές στην ψυχική, την πνευματική και τη σωματική ακεραιότητα που πολλές κατηγορίες παιδιών βιώνουν, στις μέρες μας, εντός της ελληνικής κοινωνίας. Πολλές ήταν και οι προτάσεις που κατατέθηκαν, ώστε να χαραχτεί στην Ελλάδα μια συνεκτική και συνολική δημόσια πολιτική για το παιδί.

Εκδήλωση: Με αφορμή τα 30 χρόνια προγραμμάτων Jean Monnet στο Α.Π.Θ.

21 Οκτωβρίου 2019

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με αφορμή τη συμπλήρωση τριάντα χρόνων από την καθιέρωση των προγραμμάτων Jean Monnet στο Α.Π.Θ, με σκοπό την ανάδειξη του ρόλου των προγραμμάτων αυτών στην προώθηση των αξιών της Ένωσης ως συνεκτικού της στοιχείου. Στην εκδήλωση τονίστηκε η σημασία των δράσεων Jean Monnet στην έρευνα, στη διδασκαλία, και επιμόρφωση, στον διάλογο σε επιστημονικό και κοινωνικό επίπεδο, καθώς και στη διαρκή ανανέωση και υπογραμμίστηκε η σημασία της ανάδειξης των κοινών αξιών και της κοινής προοπτικής στο πλαίσιο της Ένωσης ενάντια στις τάσεις αποδόμησης και στον ευρωσκεπτικισμό που την αντιστρατεύονται.

Jean Monnet Α.Π.Θ.

υπό την αιγίδα του

Κέντρου για
τον Ευρωπαϊκό Νομικό Πολιτισμό

Με αφορμή τα

**30 χρόνια
προγραμμάτων
Jean Monnet
στο Α.Π.Θ.**

Η εκδήλωση αυτή, που διοργανώθηκε με αφορμή την Ημέρα της Ευρώπης και με συμμετοχή δημοσιογράφων, πανεπιστημιακών και πολιτικών, προσπάθησε να αποκρυπτογραφήσει τι σηματοδοτεί η άνοδος της ακροδεξιάς και των ευρωσκεπτικιστών στην Ευρώπη ενόψει των επερχόμενων Ευρωεκλογών του 2019. Οι ομιλητές συζήτησαν ποια είναι η θέση της Ελλάδας μέσα στο νέο διαμορφούμενο ευρωπαϊκό τοπίο, ποια Ευρώπη θέλουμε και ποια Ευρώπη μπορούμε να συν-διαμορφώσουμε. Το κεντρικό ερώτημα στο οποίο έγινε προσπάθεια να δοθεί απάντηση ήταν: τελικά, για τι ψηφίζουμε στις Ευρωεκλογές, αναδεικνύοντας το διακύβευμα των Ευρωεκλογών της 26ης Μαΐου 2019.

Εκδήλωση: Η Ευρώπη εκ των έσω - Συζήτηση με τον κ. Μαργαρίτη Σχοινά

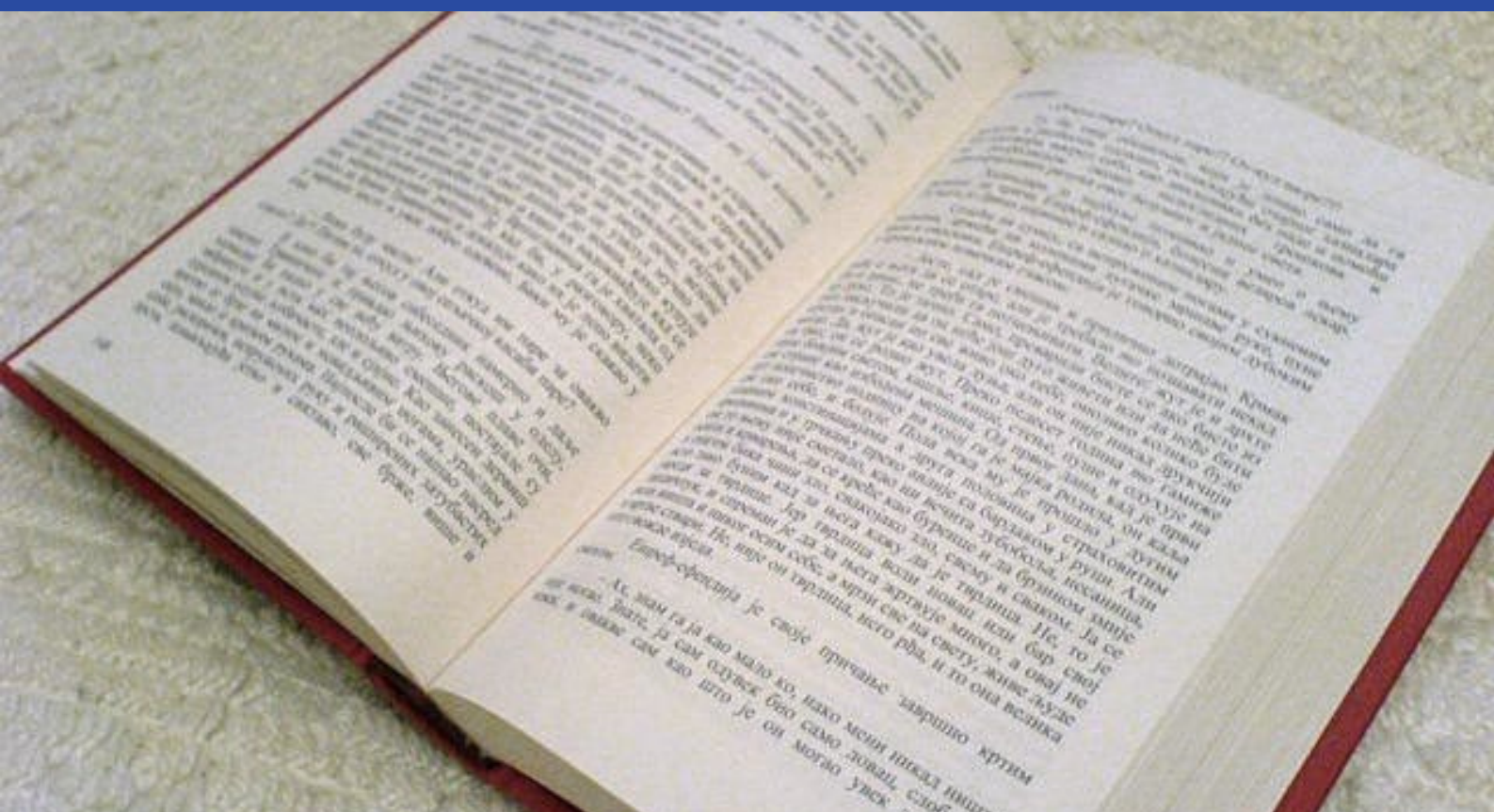
19 Απριλίου 2019

Η πρώτη ανοιχτή εκδήλωση του ΚΕΝΟΠ οργανώθηκε λίγο πριν τις Ευρωεκλογές του Μαΐου 2019 με κεντρικό ομιλητή τον επικεφαλής εκπρόσωπο Τύπου της Επιτροπής, και πλέον αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Μαργαρίτη Σχοινά. Στόχος της εκδήλωσης δεν ήταν μόνο οι επικείμενες ευρωεκλογές αλλά η ευρύτερη σύνδεση του ευρωπαϊκού εγχειρήματος με την δημοκρατία, ενώ συζητήθηκαν και οι προκλήσεις που αντιμετώπισε τα τελευταία χρόνια η ευρωπαϊκή ενοποίηση.

VERBA VOLANT
SCRIPTA MANENT

Scripta Manent

Νέοι και Ευρώπη: Μία Αμφίδρομη Σχέση

Το βιβλίο «*Νέοι και Ευρώπη: Μία αμφίδρομη σχέση*» περιέχει τις εισηγήσεις και παρεμβάσεις που συμπεριλήφθηκαν στις παρακάτω έξι ενότητες, του τέταρτου Φόρουμ για τα ανθρώπινα δικαιώματα που οργάνωσε το ΚΕΝΟΠ και που ήταν εστιασμένο στην αμφίδρομη σχέση των νέων με την Ευρωπαϊκή Ένωση:

- 1) εκπαίδευση, μετεκπαίδευση, πρακτική άσκηση: η συνεισφορά της Ε.Ε.,
- 2) εργασία και επιχειρηματικότητα των νέων στην Ε.Ε.,
- 3) υγεία και νέοι στην Ε.Ε.,
- 4) πολιτισμός και νεολαία στην Ε.Ε.,
- 5) κλιματική αλλαγή και περιβάλλον: η στάση των νέων έναντι των ευρωπαϊκών πολιτικών,
- 6) συμμετοχή των νέων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο της Ε.Ε.

Το αποτύπωμα που αφήνουν οι εισηγήσεις των φοιτητών και των φοιτητριών στο βιβλίο αυτό, ένα αποτύπωμα που εύλογα μπορεί να αναχθεί στην κλίμακα όλων των συνομηλίκων τους, είναι εκείνο των μελλοντικών Ευρωπαίων πολιτών, που θα έχουν κάνει ενσυνείδητες και τολμηρές επιλογές ζωής και, το κυριότερο, θα είναι πολίτες αυτόνομοι και διεκδικητικοί ταυτόχρονα, με απαιτήσεις έναντι των δημόσιων αρχών, υπερεθνικών και εθνικών, σχετικές με το ανέβασμα του πήχη της ποιότητας της ζωής τους.

ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΑΓΚΟΣ

ΦΙΛΗΜΩΝ ΠΑΙΟΝΙΔΗΣ

Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

Σειρά: Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική

Στις αρχές Οκτωβρίου 2021, με προτροπή του ΚΕΝοΠ και της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ ο πρόεδρος του ΑΠΘ κάλεσε τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας να ενημερωθούν για τη Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης και να μετάσχουν ενεργά σ' αυτήν με προτάσεις και πρωτοβουλίες τους. Η Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης λειτούργησε από τον Ιούνιο 2021 μέχρι τον Ιούνιο 2022 και στόχευσε, με όχημα την άμεση συμμετοχή Ευρωπαίων πολιτών στις εργασίες της, στην επεξεργασία προτάσεων για τις μεταρρυθμίσεις που θα κριθούν αναγκαίες, ώστε να αντιμετωπιστούν οι σοβαρές οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές προκλήσεις που απειλούν τη μακροήμευση –κατ' άλλους την επιβίωση– της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ratio της δημόσιας πρόσκλησης του πρόεδρου του ΑΠΘ και του ΚΕΝοΠ ήταν ότι τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας έχουν αναπτύξει εδώ και πολλά χρόνια ποικιλόμορφες σχέσεις αλληλόδρασης με τους θεσμούς της ΕΕ, οι οποίες προσδίδουν στο Αριστοτέλειο την ταυτότητα ενός ιδρύματος που συστηματικά επικοινωνεί με την ευρωπαϊκή πραγματικότητα που το περιστοιχίζει· η συμμετοχή μελών αυτής της κοινότητας στη Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης θα μπορούσε να θεωρείται ως η εύλογη προέκταση της ενεργού συμμετοχής τους στο ευρωπαϊκό επιστημονικό και μορφωτικό γίγνεσθαι.

Οι συντάκτες του μικρού βιβλίου που εδώ καταχωρείται το εξώφυλλό του, αποφάσισαν να καταθέσουν μια λεπτομερή πρόταση ανταποκρινόμενοι θετικά στην πρωτοβουλία του ΚΕΝοΠ και του πρόεδρου και, κυρίως, στην υποχρέωση που έχουν, ως μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, να συμβάλλουν σε έναν δημόσιο διάλογο για το μέλλον της Ευρώπης που υπερβαίνει τα εθνικά στεγανά και αφορά τις τύχες ενός υπερεθνικού χώρου, στον οποίο όλοι και όλες συνανήκουμε.

Την πρότασή αυτή την εξέθεσαν για πρώτη φορά στον δημόσιο διάλογο από το βήμα του διεθνούς συνεδρίου «Constitution-making and Democracy in Troubled Times», το οποίο είχε οργανώσει, μαζί με άλλους φορείς, το Κέντρο Έρευνας Δημοκρατίας & Δικαίου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, στις 16.12.2021. Μια σύνοψη του παρόντος κειμένου δημοσιεύτηκε με τον τίτλο «Μια πρόταση για την ισχυροποίηση της ευρωπαϊκής δημοκρατίας: Η Συνέλευση Ευρωπαίων Πολιτών (ΣυνΕΠ)» στην ιστοσελίδα του Ομίλου «Αριστόβουλος Μάνεσης» (<https://www.constitutionalism.gr/sinelefsi-evropaion-politon/>). Ολιγόλεκτη παρουσίαση έγινε, ακόμη, και στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της Διάσκεψης για το Μέλλον της Ευρώπης, με τίτλο «Empowering Democracy in the European Union: The European Citizens' Assembly (EuroCias)» (<https://futureu.europa.eu/processes/Democracy/f/6/proposals/203314?locale=el&page=90>).

Η δημοσιοποίηση των προβληματισμών των συγγραφέων της πρότασης λαμβάνει χώρα μέσα σ' ένα διεθνές και ευρωπαϊκό πολιτικό περιβάλλον, στιγματισμένο από τον όλεθρο, τον οποίο σκορπίζει η στρατιωτική επίθεση που οργάνωσε και εκτέλεσε το δικτατορικό καθεστώς της Ρωσίας εναντίον της Ουκρανίας και του λαού της. Οι εν ψυχρώ δολοφονίες Ουκρανών πολιτών από τους επιτιθέμενους και ο μαζικός ξεριζωμός μεγάλων πληθυσμιακών ομάδων ενεργοποιούν στάσεις και εκδηλώσεις συμπάθειας και αλληλεγγύης από τη μεριά των πολιτών της ενωμένης Ευρώπης. Ο πόλεμος, όμως, που έχει εξαπολύσει η ρωσική εκστρατευτική μηχανή φέρνει τους υπερεθνικούς θεσμούς και τις κυβερνήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπροστά στην πρόκληση να επαναπροσδιορίσουν τον τρόπο με τον οποίο η Ένωση ξεδιπλώνει την ισχύ της στο διεθνές στερέωμα. Η πολεμική σύρραξη με την οποία η Ένωση, πλέον, γειτνιάζει, δεν αφήνει περιθώρια επανάπαυσης της στην «ήπια ισχύ» των κανόνων και των προτύπων συμπεριφοράς που αυτή ενσαρκώνει. Οφείλει να συσχεφθεί και να ενεργήσει ταυτόχρονα ως δημοκρατία και ως δύναμη, να αυτοπροσδιοριστεί με όπλο μια ενιαία πολιτική βούληση, και να μην επαφίεται απλώς στο έλεος της γεωπολιτικής. Σε μια τέτοια προοπτική, η έννοια των συνόρων έχει ξεχωριστή σημασία: η Ευρώπη πρέπει να υπερασπιστεί τα σύνορά της, όχι σαν τείχη ενός φρουρίου, αλλά σαν περίγραμμα και φυτώριο μιας αληθινής δημοκρατικής ιδιότητας του πολίτη. Η πολιτική ούτε είναι ούτε πρέπει να παραμείνει στην αποκλειστική «ιδιοκτησία» των κυβερνήσεων, των επίσημων ιδεολογιών και των ιδεολογημάτων. Σήμερα, ο ουκρανικός λαός έχει πάρει τα όπλα για να προασπίσει την ελευθερία του. Είναι στο χέρι των πολιτών της Ένωσης να διεκδικήσουν και ν' αποκτήσουν το βήμα και τα μέσα που τους αξίζουν, ώστε ν' αλλάξουν τον κόσμο προς το καλύτερο.

Η κοινοβουλευτικοποίηση της διακυβέρνησης της Ε.Ε. – Προκλήσεις για τα εθνικά κοινοβούλια και την ελληνική Βουλή ειδικότερα

Τα κοινοβούλια των κρατών μελών εμφανίζουν αρκετές διαφοροποιήσεις ως προς τον τρόπο που εκπληρώνουν τους ρόλους που τους έχουν αποδοθεί από τις Συνθήκες και συμμετέχουν, στην πράξη, στην καλή λειτουργία της ΕΕ. Ορισμένα έχουν ανταπεξέλθει στις ευθύνες τους με μεγάλη επιτυχία, ενώ άλλα δεν έχουν καταφέρει να προσαρμοστούν με τον ίδιο τρόπο στα νέα δεδομένα. Στο βιβλίο αυτό χαρτογραφούνται οι διαφοροποιήσεις αυτές και οι υφιστάμενες πρακτικές ως προς τη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στα ενωσιακά δρώμενα, με σκοπό τον εντοπισμό καλών πρακτικών και ενδεχόμενων προκλήσεων, καθώς και τη σύγκρισή τους με τα σχετικά δεδομένα που αφορούν τη Βουλή των Ελλήνων.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ,
ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ Α.Π.Θ.

ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ Α.Π.Θ. ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

2021

**Η ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ
ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ.
ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΟΥΛΗ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ.**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΣΥΓΓΡΑΦΗ
ΕΛΛΗ ΤΣΙΤΣΙΠΑ

Τα δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρία, σε νομική και κοινωνική συζήτηση

Το βιβλίο περιέχει τις εισηγήσεις που παρουσιάστηκαν στο τρίτο Φόρουμ του ΚΕΝΟΠ, το οποίο ήταν αφιερωμένο στα δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρία. Οι συμβολές σε αυτό το βιβλίο αντικατοπτρίζουν τις τέσσερις ενότητες στις οποίες είχαν κατανεμηθεί οι παρεμβάσεις στο Φόρουμ: δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρία, σε νομική και θεσμική συζήτηση· άτομα με αναπηρία και κοινωνία· εργασία, παιδιά και αναπηρία· άτομα με αναπηρία και επαγγελματική-προσωπική ζωή. Τα δέκα επί μέρους κείμενα του βιβλίου αντανακλούν το πνεύμα που είχε πρυτανεύσει κατά τη διήμερη εκδήλωση: την ανάδειξη του «σύμπαντος» των ανθρώπων με αναπηρία ως μια δυναμική κατάσταση, ικανή να εξαλείψει τις συμπεριφορές που παράγουν, σε βάρος των συνανθρώπων μας, ανισότητα και αποκλεισμό.

Έμφυλες ανισότητες και δικαιώματα των γυναικών στη σημερινή Ελλάδα

Με το βιβλίο "Έμφυλες ανισότητες και δικαιώματα των γυναικών στη σημερινή Ελλάδα" εμπλουτίστηκε η σειρά της Νομικής Βιβλιοθήκης 'Δημοσιεύματα του Κέντρου του Α.Π.Θ. για τον Ευρωπαϊκό Νομικό Πολιτισμό'. Στο βιβλίο, που επιμελήθηκε ο ομότιμος καθηγητής της Νομικής Σχολής και πρόεδρος του Κέντρου Π. Στάγκος, μαζί με την επιστημονική συνεργάτιδα του Κέντρου Ε. Χαραμαρά, περιέχονται είκοσι δύο μελέτες οι οποίες είχαν παρουσιαστεί στο 2ο Φόρουμ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, οργανωμένο από το ΚΕΝΟΠ και τους δημόσιους φορείς που συνεργάζονται μαζί του στη Θεσσαλονίκη, το Δεκέμβριο 2020. Τα τελευταία τρία χρόνια η ελληνική κοινωνία αφυπνίστηκε απότομα σχετικά με τη γυναικεία κατάσταση στον τόπο μας, με αφορμή τις φονικές αγριότητες εναντίον γυναικών. Οι συμβολές στον τόμο αυτό δεν αφήνουν αναπάντητο κανένα από τα κρίσιμα ερωτήματα που ο πολίτης θέτει για τις ρίζες και το ξερίζωμα αυτής της κατάστασης. Οι πολιτικές που ακολουθούνται στην Ελλάδα στο πεδίο των έμφυλων ανισοτήτων, είχαν πάντοτε, και εξακολουθούν να έχουν, ως αφετηρία, διεθνείς νομικές ρυθμίσεις, που βαρύνουν την Πολιτεία και την εσωτερική έννομη τάξη με την υποχρέωση να τις ενσωματώσουν στο ελληνικό δίκαιο με τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτευχθούν τα αποτελέσματα που οι ρυθμίσεις αυτές επιδιώκουν. Η αξίωση αυτή δεν φαίνεται να ικανοποιείται και η τυπική -και τυπολατρική- ψήφιση νόμων και κανονιστικών διατάξεων, σε εφαρμογή διεθνών και ευρωπαϊκών νομικών υποχρεώσεων, υπονομεύει την εμπιστοσύνη των πολιτών στο πολιτικό σύστημα. Αυτή την αίσθηση αποκομίζει κανείς διαβάζοντας τις συμβολές της πρώτης, θεσμικής και νομικής ενότητας των μελετών που περιέχει το βιβλίο. Η αισιοδοξία δεν αποκαθίσταται με τις μελέτες που ακολουθούν και είναι αφιερωμένες στην καταπάτηση των δικαιωμάτων των γυναικών στον εργασιακό χώρο. Η ανισότητα των αμοιβών, σε βάρος των γυναικών εργαζομένων, στην Ελλάδα, αποδοκιμάστηκε το 2020 από το αρμόδιο, οιονεί δικαστικό, όργανο του Συμβουλίου της Ευρώπης που επιτηρεί τα κράτη στο πεδίο των κοινωνικών δικαιωμάτων, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Το έμφυλο συνταξιοδοτικό χάσμα στη χώρα μας παραμένει διαρκής πρόκληση. Η γυναικεία επιχειρηματικότητα αγωνιά και αγωνίζεται να επιβιώσει μέσα σε ένα ούτως ή άλλως ασταθές οικονομικό περιβάλλον. Η πανδημία έθεσε σε σκληρή δοκιμασία την εξισορρόπηση της επαγγελματικής ζωής των γυναικών με την οικογενειακή ζωή.

Η σωματική και ψυχολογική βία, όπως και η γλωσσική, που ασκείται κατά των γυναικών, όσο θλιβερά και επιζήμια για την κοινωνική συνοχή ζητήματα και αν δημιουργεί, άλλο τόσο, μέσα στο βιβλίο, παρακινούν σε γόνιμους προβληματισμούς και σε ευρηματικές αναζητήσεις διεξόδων και αποκαταστατικών κινήσεων από τον επιστημονικό λόγο και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Η ανεπάρκεια της ποινικής δικαιοσύνης να συμβάλλει στην καταπολέμηση της πολύμορφης βίας κατά των γυναικών, αφήνει χώρο πρόσφορο για τη διερεύνηση της εισαγωγής της γυναικοκτονίας ως διακριτού αδικήματος στον ελληνικό ποινικό κώδικα. Ο κοινωνικός στιγματισμός των γυναικών-θυμάτων βίας έχει σοβαρούς αντικτύπους στην απονομή της δικαιοσύνης. Η ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών θέτει σε δοκιμασία το θεσμό της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και προκαλεί την κοινωνική έρευνα να επινοήσει νέες εμπειρικές και ποιοτικές μεθόδους προσέγγισης του φαινομένου, που να είναι ικανές να βοηθήσουν την ίδια την κοινωνία να κατανοήσει το φαινόμενο και να διεκδικήσει, στοχευμένα, τρόπους καταπολέμησής του. Οι γυναίκες που αιτούνται άσυλο και οι γυναίκες της κοινότητας των Ρομά είναι σε πολύ μεγαλύτερη έκταση εκτεθειμένες σε βιαιότητες και κακοποιήσεις σε σχέση με άλλες κατηγορίες του γυναικείου πληθυσμού. Συγκεκριμένες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών καταθέτουν, στο βιβλίο, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν όταν επιλαμβάνονται καταστάσεων βίας κατά των γυναικών, δίχως τα προβλήματα αυτά να μειώνουν το ανθρωπιστικό τους φρόνημα. Η βία κατά των γυναικών έχει τη δική της «γλώσσα», μεγεθύνει την απαξίωση της γυναίκας στη συλλογική ζωή, κλονίζει την ίδια τη δημοκρατία και την αξιοπιστία του νομικού λόγου.

Τις διαφορετικές επιστημονικές και μεθοδολογικές αφετηρίες από τις οποίες οι μελέτες του βιβλίου προσεγγίζουν την κατάσταση των γυναικών μέσα στην ελληνική οικονομική και κοινωνική ζωή, ο επιμελητής της έκδοσης τις συναιρεί με τα ακόλουθα λόγια: «Οι έμφυλες ανισότητες, οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών στις εργασιακές σχέσεις, όπως και στην καθημερινή ζωή, η βία της οποίας, εντός των έμφυλων σχέσεων, οι γυναίκες είναι τα κατά κανόνα θύματα, συνθέτουν μια θλιβερή πραγματικότητα στην Ελλάδα και σε ολόκληρο τον κόσμο (σε άλλες χώρες λιγότερο, σε άλλες περισσότερο). Η γυναίκα υποτιμάται και αντιμετωπίζεται συχνά με τρόπους που δεν τιμούν το ανθρώπινο γένος. Η πατριαρχική δομή μιας κοινωνίας (όπως και η μητριαρχία, παλιά), είναι μια στρεβλή κοινωνική δομή. Δεν είναι εύκολο να ξεριζωθεί από τη μια μέρα στην άλλη και χρειάζεται αγώνας για το σκοπό αυτό. Ετούτος έχει ξεκινήσει εδώ και δεκάδες χρόνια, και συνεχίζεται με αμείριστη τη δέσμευση αυτών που τον διεξάγουν, για την κατάκτηση του αυτονόητου, της ισότητας δηλαδή όλων των ανθρώπων ανεξαρτήτως φύλου, εθνοτικής καταγωγής, σεξουαλικού προσανατολισμού, ηλικίας κ.λπ. Καταλύτης στην προσπάθεια αυτή είναι η παιδεία, η αλλαγή νοοτροπιών μέσα στην οικογένεια και στις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής. Δεν πρέπει να υπάρχουν «στρατόπεδα» ανδρών και γυναικών σ' αυτό το εγχείρημα. Υπάρχει ένα στρατόπεδο για όλους και για όλες. Μια συμπαράταξη...».

Σε ανάλογο μήκος κύματος κινούνται και τα συμπεράσματα με τα οποία ολοκληρώνεται η έκδοση, που συντάχθηκαν από την καθηγήτρια του ευρωπαϊκού δικαίου της Νομικής Σχολής της Θεσσαλονίκης και αντιπρόεδρο του ΚΕΝΟΠ Ε. Σαχπεκίδου: «*Το (τελικό) συμπέρασμα που αναδύεται από τα κείμενα που περιέχονται στον ανά χείρας τόμο, θεωρώ ότι φέρνει στο επίκεντρο των προβληματισμών μία μόνον έννοια: την έννοια της εκπαίδευσης. Φαίνεται ότι στην Ελλάδα η ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών επιβλήθηκε πρώτα από τη νομοθεσία και δεν προήλθε από τη δυναμική της ίδιας της κοινωνίας. Έτσι, τα περισσότερα από τα προβλήματα, από την ανεπαρκή παρουσία των γυναικών στον εργασιακό βίο μέχρι την καταπολέμηση των σεξιστικών προτύπων στο δημόσιο και τον ιδιωτικό βίο, μπορούν να αντιμετωπισθούν προσφορότερα μέσα από την εκπαίδευση. Εκπαίδευση των ίδιων των γυναικών και εκπαίδευση όλων των άλλων, στην οικογένεια, στο σχολείο, στην κοινωνία, ώστε τα φριχτά εγκλήματα να σταματήσουν και οι διαχωρισμοί να αμβλυνθούν και, ει δυνατόν, να πάψουν στο μέλλον».*

Δικαιώματα των Παιδιών - Προστασία Παιδιών και Εφήβων με έμφαση στα παιδιά σε κίνδυνο

Το βιβλίο "Δικαιώματα των παιδιών - Προστασία παιδιών και εφήβων με έμφαση στα παιδιά σε κίνδυνο", είναι ο πρώτος τόμος της σειράς δημοσιευμάτων του ΚΕΝΟΠ που δημιούργησαν οι εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Περιέχονται, σ' αυτόν, μελέτες που παρουσιάστηκαν στο 1ο Φόρουμ Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το οποίο οργανώθηκε από το ΚΕΝΟΠ το Δεκέμβριο 2019. Ο ομότιμος καθηγητής της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ και πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του Κέντρου, Π. Στάγκος, έγραψε την εισαγωγή στο βιβλίο και, μαζί με τον επιστημονικό συνεργάτη του ΚΕΝΟΠ Δ. Μανιό, είχε την επιμέλεια της έκδοσης. Σε τρεις διαφορετικές ενότητες κατανέμονται οι δεκαοχτώ μελέτες που απαρτίζουν τον τόμο. Δεσπόζουν, καταρχάς, στην πρώτη ενότητα, οι μελέτες που διεξέρχονται την οικουμενικής διάστασης κανονιστική αξία η οποία δίνει τον τόνο στην προσοχή που επιφυλάσσουν όλες οι έννομες τάξεις στη μεταχείριση των παιδιών: την προώθηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού.

Η διερεύνηση της ιστορικής καταγωγής της έννοιας συμπληρώνει την καθοριστική συμβολή στην αποκρυστάλλωσή της, που είναι η συμβολή της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Δυο θεσμικά όργανα της Πολιτείας και της κοινωνίας των πολιτών, ο Συνήγορος για τα δικαιώματα των παιδιών και το Δίκτυο για την προστασία των παιδιών, είναι ταγμένα να αποτελέσουν τις βάσεις για τη δημιουργία, στη χώρα μας, σε εκτέλεση των διεθνών υποχρεώσεων της -της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Παιδιών- ενός συστήματος παιδικής προστασίας, το οποίο επί του παρόντος λείπει. Στην ίδια κατεύθυνση της προαγωγής, στην πράξη, των βέλτιστων συμφερόντων των παιδιών κινείται το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα δικαιώματα του παιδιού, με τους ποσοτικούς δείκτες και με τη μεθοδολογία που έχει επεξεργαστεί και θέτει στη διάθεση κάθε δημόσιας αρχής η οποία ασχολείται με τη χάραξη πολιτικής για την παιδική προστασία.

Σχεδόν τη μισή έκταση του βιβλίου καλύπτουν οι μελέτες που είναι αφιερωμένες στις καταστάσεις ευαλωτότητας στην οποία εκπίπτουν τα παιδιά, με συνέπειες συχνά οδυνηρές για τα ίδια, για τις οικογένειες και για ολόκληρη την κοινωνική δομή. Σε δυο διαδοχικά κεφάλαια κατανέμονται βιωματικές εμπειρίες, στοχαστικές προσεγγίσεις και εμπειριστατωμένες νομικές αναλύσεις γύρω από τις δυσλειτουργίες και τα κενά που εμφανίζονται στο νομικό και το κοινωνικό σύστημα της προστασίας της ευαλωτότητας των παιδιών στην Ελλάδα. Το ουσιαστικό ποινικό δίκαιο των ανηλίκων, ο ρόλος του εισαγγελέα για την προστασία των ανηλίκων σε κίνδυνο, η εφαρμογή στην ελληνική έννομη τάξη της ευρωπαϊκής οδηγίας για την προστασία των παιδιών-θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, ο τρόπος με τον οποίο η ελληνική αστυνομία ασκεί την προανακριτική εξουσία της σε περίπτωση που εμπλέκονται παιδιά στη διάπραξη αδικημάτων, ο ρόλος των υπηρεσιών επιμελητών ανηλίκων και κοινωνικής αρωγής, είναι μερικές από τις χαρακτηριστικές θεματικές που φωτίζουν την επικρατούσα, σήμερα, κατάσταση στον τόπο μας. Από την άλλη μεριά, είναι πολύ χρήσιμη η έμφαση που δίνεται στις σελίδες του βιβλίου στα βιώματα και τα πρακτικά και νομικά ζητήματα που χαρακτηρίζουν συγκεκριμένες κατηγορίες παιδιών σε ευαλωτότητα και σε κίνδυνο: τα παιδιά που ζητούν άσυλο, τα ασυνόδευτα ανήλικα, τα παιδιά με αναπηρία, τα παιδιά και οι έφηβοι τρανς και ίντερσεξ, τα παιδιά LGBT γονέων. Χωρίς καμία εξαίρεση οι μελέτες που απαρτίζουν αυτό το βιβλίο που εκδόθηκε με πρωτοβουλία του ΚΕΝΟΠ στη θεματική των δικαιωμάτων των παιδιών, στέκονται απέναντι στο παιδί, ως δέκτη νομικής και θεσμικής προστασίας, με οξύνοια, ευρηματικότητα και υπευθυνότητα, μπροστά στην οξύτητα των προβλημάτων που αναδεικνύονται και στην επιτακτικότητα της κοινωνικής και πολιτικής τους επίλυσης.

Μελλοντικές Δράσεις

COMING SOON

5ο Φόρουμ Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: Ιδιωτικότητα στην Ψηφιακή εποχή

07-08 Δεκεμβρίου 2023

Το 5ο Φόρουμ θα ασχοληθεί με το μεγάλο και εξελισσόμενο ζήτημα της ιδιωτικότητας στο μεταβαλλόμενο ψηφιακό περιβάλλον. Η έννοια της ιδιωτικότητας ενέχει πλειάδα διαστάσεων: από την ιδιωτικότητα ως προσωπική σφαίρα αυτονομίας και την ιδιωτικότητα σε σχέση με τη συμπεριφορά και δράση μέχρι την ιδιωτικότητα των σκέψεων και των συναισθημάτων ή το δικαίωμα του ατόμου να επικοινωνεί ή να κινείται σε δημόσιο χώρο δίχως να ταυτοποιείται, να εντοπίζεται ή να παρακολουθείται. Καθώς αναδύονται συνέχεια νέες τεχνολογίες της ψηφιακής εποχής, που ενθαρρύνουν ολοένα περισσότερο τη δημιουργία, την ανταλλαγή την αποθήκευση και την επεξεργασία δεδομένων και πληροφοριών, είναι καθοριστικής σημασίας να παραμείνουν αλώβητες θεμελιώδεις αρχές του ατομικού δικαιώματος στην ιδιωτικότητα.

Πρόγραμμα δια Βίου Μάθησης: Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (ΧΕΑΔ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης

02 Νοεμβρίου 2023 - 15 Δεκεμβρίου 2023

Το πρόγραμμα έχει διάρκεια 60 διδακτικές ώρες εξ αποστάσεως. Στο πρόγραμμα αναλύεται η έννοια και η λειτουργία του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της ΕΕ (ΧΕΑΔ), όπου εμφανίζονται ζητήματα που αποτελούν σημαντικό τμήμα της καθημερινής ύλης των νομικών, μεταξύ άλλων, θέματα αστικού και αστικού δικονομικού δικαίου, ποινικού δικαίου, αλλά και ζητήματα ασύλου και μετανάστευσης. Επιστημονικός Υπεύθυνος του προγράμματος είναι ο Γιάννης Παπαγεωργίου, Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ. Στο πρόγραμμα διδάσκουν καθηγητές και ειδικοί επιστήμονες, ειδήμονες στο αντικείμενο που πραγματεύεται, όπως οι Ομ. Καθηγητές Ευρωπαϊκού Δικαίου Πέτρος Στάγκος και Ευγενία Σαχπεκίδου, τα μέλη ΔΕΠ του ΑΠΘ Ε. Συμεωνίδου Καστανίδου, Παρασκευάς Αρβανιτάκης, Ευάγγελος Βασιλακάκης, Ιωσήφ Κτενίδης, Δημοσθένης Λέντζης, Ιωάννης Ναζίρης, ο Εφέτης Δ. Τίτσιας και ο Δρ Νομικής ΑΠΘ Παύλος Ανδρεάδης-Παπαδημητρίου. Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος παρέχει στους συμμετέχοντες πιστοποιητικό επιμόρφωσης/ ECTS.

Κοινωνικές, Πολιτικές & Οικονομικές Επιστήμες

**Ο Χώρος Ελευθερίας,
Ασφάλειας και
Δικαιοσύνης (ΧΕΑΔ) της
Ευρωπαϊκής Ένωσης**

ΚΕΝΤΡΟ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ
ΜΑΘΗΣΗΣ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Επιμέλεια :

Νίκος Τολιόπουλος

Δικηγόρος Θεσσαλονίκης
Επιστημονικός Συνεργάτης του ΚΕΝοΠ
Μ.Δ.Ε. Διεθνών και Ευρωπαϊκών Νομικών Σπουδών, ΑΠΘ
Μ.Δ.Ε. Ποινικών και Εγκληματολογικών Επιστημών, ΑΠΘ
Πιστοποιημένος Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων

Γιάννης Παπαγεωργίου

Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ
Ταμίας του Δ.Σ. του ΚΕΝοΠ

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Νομική Σχολή - 54124 Πανεπιστημιούπολη, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310996523

Email: celc@law.auth.gr

Website: celc.web.auth.gr